

Myndigheten för civilt försvar
registrator@mcf.se

Förslag till ändrade föreskrifter om vilka samhällsviktiga verksamheter som omfattas av lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar

(MSB 2024-14309)

Riksgäldskontoret (Riksgälden) har getts möjlighet att lämna synpunkter på Myndigheten för civilt försvars (MCF) föreslagna ändringar i de rubricerade föreskrifterna. Riksgäldens synpunkter avser de föreslagna ändringarna i 11 kap. föreskrifterna.

Lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar (granskningslagen) syftar till att hindra utländska direktinvesteringar i svensk skyddsvärd verksamhet som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige (1 § granskningslagen). Med skyddsvärd verksamhet avses bl.a. samhällsviktig verksamhet (3 § samma lag). Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet (5 § samma lag).

I förarbetena till granskningslagen framgår att det endast är investeringar i sådan samhällsviktig verksamhet som kan utgöra en risk för Sveriges säkerhet eller för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige som bör omfattas av granskningssystemets tillämpningsområde (prop. 2022/23:116 s. 29).

Förslaget till ändrade föreskrifter innebär att samtliga kreditinstitut som lämnar krediter eller tillhandahåller betaltjänster ska omfattas av granskningslagen. Riksgälden ifrågasätter om en sådan utvidgning av aktörer och därmed tillämpningsområde för granskningssystemet har stöd i de ovan nämnda förarbetena till lagen.

Riksgälden är resolutionsmyndighet för kreditinstitut och värdepappersbolag och ska hantera fallerade institut som bedöms vara av stor vikt för det finansiella systemet och den finansiella stabiliteten, så kallat systemviktiga institut. Syftet med resolution är bl.a. att upprätthålla kritisk verksamhet (t.ex. betalkonton eller lån med bostad som säkerhet) i fallerande institut som bedriver sådan verksamhet och därmed förhindra en allvarlig störning i det finansiella systemet. De allra flesta institut, däribland de flesta kreditinstitut som lämnar krediter eller tillhandahåller betaltjänster, har inte en sådan betydelse att ett fallissemang skulle kunna leda till en allvarlig störning eller hota den finansiella stabiliteten (dvs. de är inte systemviktiga). De bedöms kunna avvecklas genom likvidation eller konkurs.¹ Trots att begreppen kritisk verksamhet och samhällsviktig verksamhet inte är liktydiga och har olika syften finns en överlappning. Enligt Riksgälden är det osannolikt att ett kreditinstitut bedöms vara icke-systemviktigt av Riksgälden men samtidigt anses bedriva samhällsviktig verksamhet, åtminstone i en omfattning att det har betydelse för att upprätthålla eller säkerställa samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Sammantaget anser Riksgälden att MCF behöver se över definitionen i förslaget till föreskriftsändring. Vad som ska anses utgöra samhällsviktig verksamhet ifråga om kreditinstitut bör utgå från en bedömning som i högre utsträckning delas upp i vilken verksamhet som är viktig för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Vidare behöver institut som bedriver sådan verksamhet omfattas i större utsträckning.²

I detta ärende har avdelningschef Stab Jörgen Eklund beslutat efter föredragning av juristen Johan Hultgren.

RIKSGÄLDSKONTORET

Jörgen Eklund, beslutande

Johan Hultgren, föredragande

¹ För närvarande bedömer Riksgälden att åtta kreditinstitut har en sådan systemviktighet att ett fallissemang av dessa bör hanteras genom resolution.

² Här kan noteras att 3 § 3 Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (RBFS 2023:3) avgränsar tillämpningsområdet till institut som tillhandahåller betalkonton till privatpersoner eller företag samt som den 1 juli närmast föregående år hade mer än 70 miljarder kronor i inlåning från privatpersoner och företag med undantag för finansiella företag.